

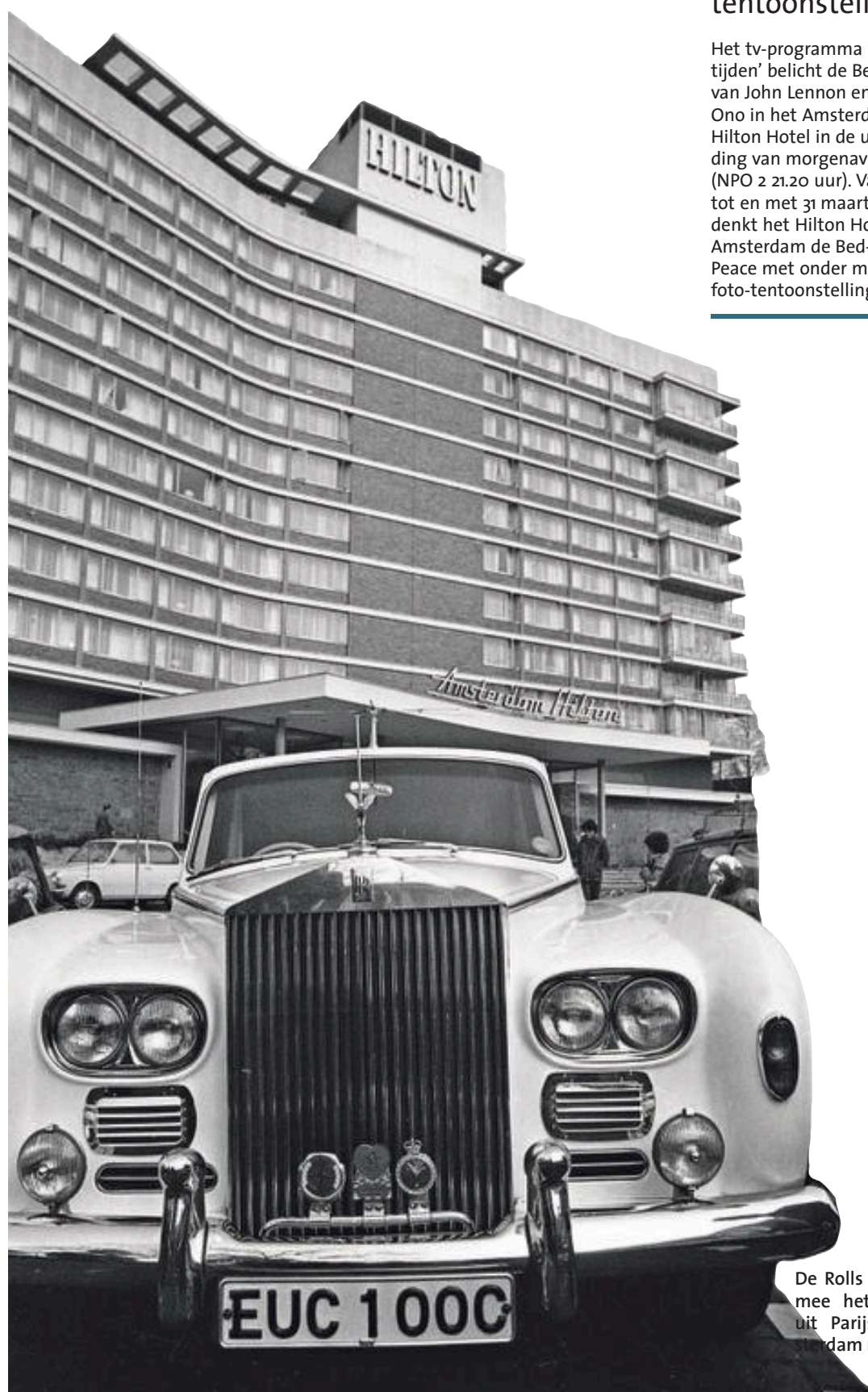
Blijf in bed en laat je haar groeien. Met die boodschap kropen John Lennon en Yoko Ono vijftig jaar geleden tussen de lakens in het Amsterdamse Hilton Hotel. Want als hun huwelijksreis toch de aandacht trok, wilden ze er een oproep aan verbinden. Tijd voor vrede!

Reportage

Een bed als vredeswapen

Tv en tentoonstelling

Het tv-programma 'Andere tijden' belicht de Bed-in van John Lennon en Yoko Ono in het Amsterdamse Hilton Hotel in de uitzending van morgenavond (NPO 2 21.20 uur). Van 22 tot en met 31 maart herdenkt het Hilton Hotel in Amsterdam de Bed-in for Peace met onder meer een foto-tentoonstelling.

De Rolls Royce waarmee het bruidspaar uit Parijs naar Amsterdam reed. FOTO ANP

Amsterdam, maart 1969: John Lennon en Yoko Ono vragen tijdens hun huwelijksreis in het Amsterdamse Hilton Hotel aandacht voor de vrede. De wereldpers rukt uit.

Jan Vriend
jvriend@hollandmediacombinatie.nl

Amsterdam * Hier was het. Hier zaten ze. Hier lagen ze. Met de rug naar het raam, in witte pyjama's. In deze kamer van het Amsterdamse Hilton Hotel streken John Lennon en Yoko Ono eind maart 1969 een week lang voor de vrede. De beroemde Beatle en de eigenzinnige kunstenaars waren net getrouwd. Om de aandacht voor hun huwelijk een breder doel te geven, maakten ze van hun wittebroodsweken actieweken. Kijk, de posters met hun kreten 'Hair Peace' en 'Bed Peace', lijken nog op het raam te hangen. Lijken, want er zijn nu vergelijkbare letters op het glas geplakt. Het uitzicht is nog hetzelfde en ook de kamer zelf is nauwelijks veranderd. Nou ja, er staat een nieuw bed. Ook de radiator van de verwarming is op de golven van de tijd verdwenen. En natuurlijk kreeg de badkamer een modern jasje met een tweepersoons bad. Maar verder is het nog de kamer van destijds.

Gitaar

Om de herinnering vast te houden heet kamer 902 van toen inmiddels de John & Yoko Suite. Let op de details: „De kleur van het behang

hebben we gekozen in samenspraak met Yoko Ono”, vertelt Roberto Payer, directeur van het Hilton Hotel. „Het zijn dezelfde kleuren van haar huis in het Dakotagebouw in New York.” Let ook op het enorme houten blok, bij het voeteneinde van het bed: óók een tip van Yoko Ono. „Dat verwijst naar een vergelijkbaar blok hout in hun huis in New York. Daarop zat Lennon graag op zijn gitaar te spelen. Hij koos heel bewust voor hout om zijn band met de natuur te blijven voelen.” Beatle John Lennon en Amerikaans/Japanse kunstenaar Yoko Ono trouwden op 20 maart 1969 in Gibraltar. Het was zijn tweede huwelijk, haar derde. Na de trouwerij vlogen ze naar Parijs, waarna ze met een witte Rolls Royce naar Amsterdam reden. Heel bewust koos het bruidspaar de Nederlandse hoofdstad als bestemming voor hun huwelijksreis en als epicentrum van hun vredesactie. Want 'Vrijstaat Amsterdam' was destijds het ideale decor voor hun initiatief. De stad was het middelpunt van vrije denkers: het rook naar ondeugende rookwaar van de hippies op de Dam en het was de tijd van de provo-beweging, van de witte fietsen die je met iedereen deelde, van slapen in het Vondelpark en dromen over een wereld van vrijheid en liefde. In zo'n omgeving kwam zo'n pacifistische actie het

beste tot zijn recht, was het idee. De platenmaatschappij die het onderdak voor het bruidspaar Lennon regelde, legde eerst contact met het Amstel Hotel. Maar daar zaten ze niet op het stel te wachten. Toen kwam het Hilton in beeld. Daar logeerde het bruidspaar in een vrijwel lege suite. „Als symbool tegen het materialisme wilden ze dat alle meubels eruit werden gehaald”, vertelt hoteldirecteur Payer. Een andere eis was dat er verse geitenmelk voor de bruid zou zijn. „Die melk haalde mijn voorganger iedere dag vers bij een boerderij.”

Haar

Dagelijks verwelkomden bruid en bruidegom journalisten om de bedoelingen van hun actie uit te leggen. „Blijf allemaal een week in bed en laat je haar groeien”, was hun boodschap als wapen tegen de Vietnam-oorlog. Het was een komen en gaan van verslaggevers, fotografen en cameraploegen. De publicitaire impact van de actie was enorm: wereldwijd zagen tv-kijkers en krantenlezers beelden van de twee in het hotelbed. Henk van der Meijden stond daar aan het voeteneinde om verslag te doen voor zijn pagina Privé in De Telegraaf. „Het was de kunst om ze op een gegeven moment uit dat bed te krijgen. Na een paar dagen

proberen lukte me dat. Toen heb ik met ze geluncht, in hun kamer. Allemaal macrobiotische toestanden, want daar waren zij toen al mee bezig.” „Je merkte aan alles dat Yoko Ono de bedenker en de regisseur was van het spektakel. Zij was performance-kunstenaar en had goed nagedacht over een manier waarmee ze de wereldpers zouden halen. Eigenlijk was ze natuurlijk een aandacht-junk die geen genoeg nam met een plek in de schaduw van Lennon. Door het zo aan te pakken, wist ze zeker dat de camera's ook op haar gericht zouden zijn. Maar eerlijk is eerlijk: ze had succes. Want de hele wereldpers rukt uit. De oproep voor vrede kon niemand ontgaan.” Nou ja, niet de hele wereldpers was onder de indruk. Paul Witteman zat naast het bed als beginnend verslaggever van De Tijd. In het tv-programma 'Andere tijden' – dat morgen een uitzending aan de Bed In besteedt – vertelt Witteman dat de actie van het bruidspaar bij die krant destijds geen indruk maakte. Hij mocht er een paar regels over schrijven in een rubriekje met klein stadsnieuws. Meer niet. Protest van de leerling-journalist bij de hoofdredacteur haalde niks uit: een Beatle in bed was geen nieuws, vond de baas. En daarmee uit. In 1969 was Govert de Roos een

scholier van 15 jaar die fotograaf wilde worden. Met een zelfgemaakte perskaart ('ik zat op de grafische school, dus dat was zo gepiept') drong hij door tot concerten om pophelden te fotograferen. „Op een vrijdagochtend las ik in de krant dat John Lennon en Yoko Ono die middag een persconferentie zouden geven in het Hilton. Dus ik ben er gewoon op af gegaan en ze lieten me binnen. Daar stond ik tussen zeker twintig andere fotografen.” De foto's die hij daar maakte, zijn nog altijd ingelijst te zien in de bewuste hotelkamer.

Werkshuw tuig

„Nu roept iedereen dat het een iconisch moment is geweest, maar daar waren we ons toen helemaal niet van bewust”, zegt De Roos. „Tegenwoordig zeggen we dat Lennon een held was en dat alles kon in die tijd van flower power, maar laten we daar alsjeblieft nuchter over zijn. Want de meeste Amsterdammers zagen de bruid en de bruidegom maar als werkschuw tuig dat de hele dag nutteloos in bed lag te stinken.” Een iconisch moment? „Dat valt mee, hoor. De wereldpers kwam langs omdat Lennon een beroemde Beatle was, maar weinig mensen waren toen echt onder de indruk van hun actie. Je kon je toen ook niet voorstellen dat die bedscene achteraf zo'n lading zou krijgen.

FOTO ANP

Kwam de wereldvrede dichterbij?

Heeft de Bed-In van John Lennon en Yoko Ono de wereldvrede dichterbij gebracht? „Misschien een beetje”, stelt onderzoeker Erwin van Veen van Clingendael, het instituut voor internationale betrekkingen. De oud-Castriecummer is politicoloog en gespecialiseerd in vraagstukken over orde en veiligheid in conflictgevoelige gebieden. Hij plaatst het initiatief van Lennon en Ono in de tijd. „Destijds was er de dreiging van een nucleair conflict tussen de Verenigde Staten en de Sovjet Unie. Dat schrikbeeld is voorbij”, zegt Van Veen. „Sinds de Koude Oorlog is nog wel sprake van twintig tot veertig serieuze conflicten per jaar, vaak burgeroorlogen met internationale bemoeienis, die zich al jaren voortspelen. Denk aan Syrië, Palestina, Mali en Somalië. Dat aantal verandert niet wezenlijk.”

In dat licht heeft de bedactie van Lennon en Ono geen aantoonbare invloed gehad op het einde van het fenomeen oorlog, stelt Van Veen. „Althans: dat is niet hard te maken. Maar hun actie heeft wel symbolische betekenis gehad voor de vredesbeweging en de anti-nucleaire beweging. Hun initiatief moet die stroming een emotionele impuls hebben gegeven. Ze hebben zonder twiffel veel mensen aan het denken gezet. De invloed daarvan valt niet te onderschatten.”

Vijftig jaar later in de kamer van John Lennon en Yoko Ono

Die foto's die ik daar maakte, hebben jarenlang bij me in de studio gehangen zonder dat iemand er echt aandacht aan besteedde. Het blijven ook maar gewoon portretten van twee mensen in een bed. Pas de laatste jaren zeggen mensen die bij me langskomen: 'wat fantastisch dat je daarbij bent geweest?' „Dat het met terugwerkende kracht zo'n bijzonder evenement is geweest, komt volgens mij omdat Lennon als voorvechter van de vrede en als man van 'Make love not war' later is vermoord. Dat geeft zijn naam nog altijd een bijzondere bijklink.” Na de week in Amsterdam wilde het bruidspaar opnieuw een Bed-In houden in Amerika. Maar daar kwamen ze moeilijk binnen, omdat Lennon eerder in de VS was veroordeeld wegens drugsbezit. Daarom weken ze in mei 1969 uit naar Montreal in Canada. In een hotelkamer daar namen ze hun liedje 'Give peace a chance' op. De eerste noten van dat nummer staan op het behang van de kamer in het Amsterdamse Hilton. Als het aan hoteldirecteur Payer ligt, houdt die kamer (inmiddels suite 702) voor altijd zijn karakter. „Er zijn nog steeds mensen die speciaal naar deze suite vragen. Dus zolang ik hier werk, mag er niks veranderen. Want het is een historische plek.”

Reportage